

education

Department:
Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

KREITI 11

SEPEDI LELEMETLALELETŠO LA PELE (FAL)

LEPHEPHE LA PELE (P1)

NOFEMERE 2007

MEMORANTAMO

Memorantamo wa go swaya KAROLO YA A, B LE C.

KAROLO YA A**TEKATLHAOLOGANYO****POTŠIŠO 1**

- 1.1.1 O be a leka go oketša tšhelete gore a kgone go reka dijo le go lefela sekolo/
Gore a kgone go iphediša le ngwanabo (1)
- 1.1.2 Yo bohlale
Wa kgotlelelo (2)
- 1.1.3 Mokgwa wo mamogolo a bego a swere bana ka gona o dirile gore ba ithute
go iphediša/ Bošwana le tlaišo ya mamogolo wa bona tša bula Mpho hlogo
gore a kgone go ka iphediša. (2)
- 1.1.4 Ke ka lebaka la go ba le lehufa la go bona boMpho ba hwetša tšhelete ya
mmušo ebile ba tsena sekolo. (2)
- 1.1.5 Ge a gapeletšega, ge a se na yo a mo thušago go lefa sekolo. (2)
- 1.1.6 Ke ba kwela bohloko ka ge go hlokomela lapa o le ngwana e le mošomo wo
boima. (2)
- 1.1.7 Ke be ke tla mo šutelela (2)
Ka mo swariša
Ka botša barutiši/ badirelaleago.
(Tše pedi tša tše)
- 1.1.8 O se ke wa ingala ge o le mathateng, kgotlelela le wena le tla go hlabela wa
le orela. (2)
- 1.2
- 1.2.1 Go ja dijo tša maleba. (3)
Go itšhidulla.
Go hlahlobja mmele ka kakaretšo
- 1.2.2 Tša maphelo/ Tlhokomelo ya mmele. E laetša ka moo motho a ka (2)
itlhokomelago gore a phele gabotse.
- 1.2.3 A ka tsenwa ke malwetši (1)
- 1.2.4 Ke tshwanelo gore motho a itlhokomele, go phefa malwetši le mathata a (2)
bophelo.

- 1.2.5 Ge o filwe dihlare o di nwe go ya ka ditaelo. (2)
O se ke wa nwa dihlare tše e sego tša gago le ge o ka ba o bolawa ke
bolwetši bja go swana le bja mong wa dihlare.
- 1.2.6 Ge o ka tseba tše o swanetšego go di dira go phefa malwetši a rileng, go [2]
kaone go di dira go na le go tlo katana le bolwetši bjo bo tla bego bo šetše bo
sentše mmele.
(Karabo ye nngwe le ye nngwe ya go fahlelwa ka maleba e tla amogelega.)
- 1.2.7 Ba bjale merogo le mehlare ya dienywa ka gae. (2)
- 1.2.8 Go abela bana dijo tša mphiwafela sekolong le bahloki ka magae. (1)

[15]

KAROLO B**POTŠIŠO 2**

2.1.1 Kakaretšo e akaretše dintlha tše di latelago:

- Sereti se re a se se felele bana ba sona pelo
- A se se re ba a tshwenya.
- A se se re ba a seleka.
- Mohlomongwe o ka hwetša yena a be a fetiša bona ka go seleka bofseng bja gagwe.
- Ge e kabe e se ka lerato la Modimo mohlomongwe a ka be a se sa phela, gomme seo se be se tla dira gore batswadi ba se tsene ka kgoro ya legodimo.
- Ge e be e se ka lerato la batswadi le dikgaogelo tša Modimo ruri nkabe e le kgale a iketše badimong. (6)

2.1.2 Moithuti a ngwale ka motho wa boraro. (2)

2.1.3 Tšhomišo ya methaladi go ya ka taelo le boitlhamelo (2)

[10]

KAROLO C**POTŠIŠO 3**

- 3.1.1 Fonte ye kgolo e thuša go goga šedi ya babadi mola fonte ye nnyane e thekga molaetša wo o tšweletšwago ke hlogo. (2)
- 3.1.2 Makgethepolelo (1)
- 3.1.3 Go ikgotsofatša (1)
- 3.1.4 Sebaka sa phokoletšo ya dipersente tše lesome ge batho ba etla ka dihlopha tša leome lesome. (2)
- 3.1.5 Barutiši le baithuti ba be le tsebo gammogo le kwešišo mabapi le tshepidišo ya kgatišo ya ditšweletšwa. (2)
- 3.1.6 Ge o na le thuto o na le bokamoso (1)
- 3.1.7 Gore bakgopedi ba tsebe gore ba lebiša kae mangwalo a bona go hwetša tshedimošo ka botlalo (1)

[10]

3.2

- 3.2.1 Šetše > Bana ba masea ba šetše le batswadi gae. (2)
- 3.2.2 Go tšweletša lenyatšo (1)
- 3.2.3 Lehlathi la nako (2)
- 3.2.4 Go hlaola roko yeo (2)
- 3.2.5 Se gatelela boso bja roko mo leswiswing/ maemo ao mosadi a bego a le go ona. (2)
- 3.2.6 Bana ga se ba robala ka tlala/ Bana ga ba robala ka tlala (1)

[10]**POTŠIŠO 4**

- 4.1.1 (a) Morutiši (1)
- (b) Boemapese (1)
- 4.1.2 Go gatelela go se tshepege le go se sepelege nakong yeo. (2)

4.1.3 Go gatelela gore ke yena yoo a sa kwego. (2)

4.1.4 Tuu! Mohlala – Morutiši o rile go tsena ra re tuu!. (2)

4.1.5 Re be re sa tsebe gore Mokgadi o tla tsoga e le mohlologadi. (2)

[10]

4.2

4.2.1 Moruti/ dirutegi/ thuto/ morutiši. (2)

4.2.2 Go laetša kamano/ tswalano. Rena/bona/ sekolo . (2)

4.2.3 Ge – le laetša nako (2)
Ka gore – le laetša lebaka.

4.3 butšwe, thapelo , ditshwarelo le paletšwego (4)

[10]

KAROLO YA C: 40

PALOMOKA YA TLHAHLOBO: 80